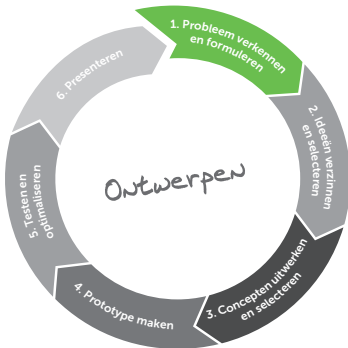

Verdieping

Ontwerp vragen

WAT ZIJN ONTWERPVRAGEN?

Ontwerp vragen beginnen met Hoe kun je ...? Het zijn concrete, open vragen die de kern raken van een ontwerp probleem. Goede ontwerp vragen zorgen ervoor dat je direct aan oplossingen denkt en ideeën krijgt.

WANNEER GEBRUIK JE ONTWERPVRAGEN?

Gebruik ontwerp vragen om een ontwerp probleem te (her)formuleren in een concrete, open vraag. Deze vraag is het startpunt voor het verzinnen van ideeën.

WAAROM ONTWERPVRAGEN?

Bedenk je ideeën rechtstreeks vanuit een ontwerp probleem, dan is de kans groot dat leerlingen niet op gang komen: "Het schoolplein ziet er altijd rommelig uit". Een probleem vestigt de aandacht op wat niet goed gaat, terwijl je graag wil gaan nadenken over oplossingen. Herformuleer het probleem naar een vraag: "Hoe kun je zorgen dat het schoolplein schoon en mooi is?" Zo zullen je leerlingen meteen aan oplossingen denken in plaats van aan het probleem en dat is precies de bedoeling.

VOORBEELDEN VAN ONTWERPVRAGEN

- Hoe kun je op een leuke manier de tafels leren?
- Hoe kun je droog blijven als je in de regen fietst?
- Hoe kun je op een fijne manier op tijd wakker worden?
- Hoe kun je met één hand je broek aan- en uitdoen?
- Hoe kun je zo min mogelijk elektriciteit gebruiken op school?

Een goede ontwerp vraag is belangrijk voor een goed ontwerp proces. Zorg altijd voor een concreet doel in je ontwerp vraag. Hoe je dat doel wilt bereiken moet zo open mogelijk geformuleerd zijn. Een gesloten vraag beperkt het denken van de leerlingen alsnog of de leerlingen worden onbedoeld in een bepaalde richting gestuurd: "Hoe kun je rommel makkelijk in de afvalbak doen?" Je leerlingen zullen zich focussen op het verplaatsen van de rommel. Andere interessante ideeën, die in een andere richting liggen, komen niet aan bod.

HOE STEL JE EEN ONTWERPVRAAG OP?

- ◆ Begin de vraag met "Hoe kun je..."
- ◆ Beschrijf in de vraag heel concreet en op een uitdagende manier wat je met de nieuwe ideeën wilt bereiken.

WAT ZIJN KENMERKEN VAN EEN ONTWERPVRAAG?

- ◆ **Concreet.** Zorg dat de vraag de kern raakt van je probleem.
- ◆ **Open.** Zorg dat de vraag zo geformuleerd is dat je meteen in ideeën gaat denken. Voorkom dat de vraag al een bepaalde richting aangeeft.
- ◆ **Positief.** Zorg dat je geen ontkenning gebruikt in de vraag.
- ◆ **Relevant.** Zorg dat de vraag nut heeft. Bedenk of het inderdaad zo is dat er ideeën moeten komen voor de vraag.
- ◆ **Kort.** Zorg dat de vraag niet langer is dan één zin. Gebruik makkelijke woorden en geen afkortingen.

TIPS

- ◆ Gebruik in plaats van "Hoe kun je..." ook "Hoe kunnen we..." of "Hoe kunnen + doelgroep..." (bijvoorbeeld "Hoe kunnen kinderen...").
- ◆ Een open vraagstelling formuleer je ook door te beginnen met: "Zou het niet geweldig zijn als...", "Hoe zorgen we dat...", "Bedenk nieuwe manieren om...", "Wat als ...".
- ◆ Stel de volgende vraag om van een gesloten vraag een open vraag te maken: "Waarom willen we dat?" Stel deze vraag bijvoorbeeld bij de nog vrij gesloten ontwerp vraag "Hoe kun je rommel makkelijk in de afvalbak doen?" Het antwoord is dat je rommel in de afvalbak wil doen, omdat je graag een schoon en mooi schoolplein wil. Dat levert een betere, meer open vraag op: "Hoe kun je zorgen dat het schoolplein schoon en mooi is?"
- ◆ Heb jij of hebben je leerlingen veel ervaring met ontwerp vragen formuleren? Stel eens een ontwerp vraag op samen met de leerlingen al dan niet vanuit een eigen gesignaleerd probleem.
- ◆ Ga gewoon aan de slag, probeer regelmatig met ontwerp vragen te werken. Je zult merken dat je de kunst van open vragen stellen snel onder de knie krijgt. Maak je niet teveel zorgen, zolang de vraag niet heel gesloten is, zal het ideeën verzinnen goed lopen.

ONTWERPVRAGEN IN DE PRAKTIJK

We hebben een probleem in onze kleuterklas. Zwarte piet heeft het verkeerde pakje bezorgd. Doordat het zo donker is op het dak, kan hij de namen op de pakjes niet zo goed lezen. We formuleren een ontwerp vraag: "Hoe kan zwarte piet in het donker de namen op de pakjes lezen?" De kleuters bedenken geweldige oplossingen: een lichtshoel, een zaklamp-zonder handen, een lichtbril, een lichtzak, een vlieger met licht.

